

علوم و فنون ادبی

۱- کدام مورد از دیدگاه تاریخ ادبیات نادرست است؟

- ۱) ایرج میرزا: در به کارگیری تعبیرات عامیانه و آفریدن اشعاری ساده و روان مهارت داشت، وی مبدع ترجمه منظوم است.
- ۲) دهخدا: صاحب مقالات طنزآمیز که در روزنامه صوراسرافیل که متعلق به وی است چاپ می‌شد.
- ۳) قائم مقام فراهانی: احیاکننده نثر فارسی و صاحب کتاب منشآت است.
- ۴) فرّخی یزدی: تحت تأثیر شاعران گذشته به ویژه مسعود سعد و سعدی بوده است و در دوره پنجم مجلس نماینده مردم یزد شد.

۲- در کدام گزینه ویژگی آثار یا زمینه‌های فعالیت هنرمندان مذکور در کمانک مقابل آن‌ها صحیح است؟

- ۱) محمدباقر میرزا خسروی (رمان تاریخی) - محمدعلی جمالزاده (داستان کوتاه)
- ۲) فرّخی یزدی (تصنیف‌سرایی) - ایرج میرزا (هجو و هزل)
- ۳) صبا کاشانی (قصیده‌سرایی) - میرزاده عشقی (پژوهش سیاسی)
- ۴) علی‌اکبر دهخدا (فرهنگ‌نویسی) - ناظم‌الاسلام کرمانی (زبانی طنزآمیز)

۳- کدام یک از گزینه‌های زیر با توجه به وقایع تاریخی و ادبی قرن نهم هجری درست نیست؟

- ۱) در عهد تیموریان علاوه بر گسترش هنرهای چون مینیاتور، معماری و تذهیب، تاریخ‌نویسی نیز ادامه یافت و ادبیات رونقی تازه گرفت.
- ۲) تیموریان تقریباً از نیمه دوم قرن هشتم تا اوایل قرن دهم در ایران حکومت کردند.
- ۳) در زمان بایسنقر میرزا قرآن کریم در شاهنامه فردوسی به خطی خوش نگاشته شد.
- ۴) فراوانی زهدستایی و وعظ و اندرز در شعر و رواج مفاخره و شکایت و انتقاد اجتماعی در این دوره دیده می‌شود.

۴- مواردی که در عبارت زیر ارائه شده است، در توضیح کدام دوره از دوره‌های ادبی است؟

«حاکم بودن زبان فارسی بر هند، روی آوردن شاعران به دربارهای هند، تغییر در سبک شعر در اثر آشنایی با تفکر و معارف هندوان»

- ۱) قرن هشتم ۲) قرن دهم ۳) قرن ششم ۴) قرن پنجم

۵- در کدام گزینه به مضامین شعر بعد از انقلاب اشاره نشده است؟

- ۱) بسویار رود بسود در آن بزرخ کبود
 - ۲) چون رود امیدوارم بی‌تابم و بی‌قرارم
 - ۳) شهر شهید می‌طلبید بر شهادت‌م
 - ۴) هر کجا سیم‌بران جیب گشادند چو گل
- اما دریغ زهره دریا شدن نداشت
من می‌روم سوی دریا جای قرار من و تو
دردا نشد که لاله صحرای شوم، نشد
بی‌دلان پیرهن از شوق قبا ساخته‌اند

۶- واژه مطرح شده در کدام بیت، بیانگر بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان است؟

- ۱) تو دانی شعر گفتن مردمان را
 - ۲) ز بخشش طبعت از اقبال فره
 - ۳) تن در طلب شادی است جان در پی آزادی است
 - ۴) تال لعلش شفا بخش درون خستگان شد
- ز زادن بر زنان را هست اصعب
ز دانش روحیت از فرهنگ قالب
این طالب آبادی است آن مایل ویرانی
از حدیثش مردمی وز فکرتش قانون بیبارد

۷- عبارتهای زیر به ترتیب معرف کدام آثار هستند؟

الف) نجم دایه این اثر را در بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی نوشته است.

ب) عراقی در هر فصل از این مثنوی به یکی از مباحث عرفانی به صورت تمثیل و حکایت پرداخته است.

۱) المعجم فی معاییر اشعار العجم - عشاق نامه

۲) مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد - تاریخ جهانگشا

۳) المعجم فی معاییر اشعار العجم - تاریخ جهانگشا

۴) مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد - عشاق نامه

۸- نام همه صاحبان آثار در همه گزینه‌ها به جز به درستی اشاره شده است.

۱) جمشید و خورشید (سلمان ساوجی) - بهارستان (جامی)

۲) رساله دلگشا (عبید زاکانی) - تاریخ گزیده (حمدالله مستوفی)

۳) تحفة الاحرار (جامی) - موش و گربه (عظاملک جوینی)

۴) جامع التواریخ (خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی) - تذکره الاولیا (عطار)

۹- در کدام بیت، بیش از یک واژه قافیه دیده می‌شود؟

۱) بی‌دلان آغوش جان‌ها وا کنید

اشک شوق قرن‌ها دریا کنید

۲) چون توانم نقش آن زیبا کشید

چشم من حیران شد و او را ندید

۳) عارض گل‌گون بنمادم ز گلستان چه زنی

سنبل مشکین بگشا، دسته ریحان چه کنی

۴) رفیق مهربان و یار همدم

همه کس دوست می‌دارند و من هم

۱۰- قاعده قافیه در کدام بیت متفاوت است؟

۱) به هفتم بیامد منوچهر شاه

به سر بر نهاده کیانی کلاه

۲) سکندر چو بر تخت بنشست گفت

که با جان شاهان خود باد جفت

۳) که من با سواران ایران به جنگ

سوی شهر توران شوم بی‌درنگ

۴) کیومرث شد بر جهان کدخدای

نخستین به کوه اندرون ساخت جای

۱۱- وزن کدام مصراع مقابل آن نادرست است؟

۱) پرده بردار ای قمر پنهان مکن تنگ شکر (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن)

۲) خسرو آن است که چون ملک وصال دریافت (فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلمن)

۳) به قد تو گویی سروی است در میان قبا (مفاعلهن فعلاتن مفاعلهن فعلمن)

۴) بیچاره‌ام چه چاره ز بیچارگی مرا (مفعول فاعلاتن مفاعلهن فاعلمن)

۱۲- وزن و نام بحر بیت زیر کدام است؟

«آب جیحون از نشاط روی دوست

خنگ ما را تا میان آید همی»

۱) فاعلاتن مفاعلهن فعلمن / بحر هزج مسدس محذوف

۲) فاعلاتن فاعلاتن فاعلمن / بحر رمل مسدس محذوف

۳) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن / بحر رجز مثنی سالم

۴) فعولن فعولن فعولن فعل / بحر متقارب مثنی محذوف

۱۳- وزن کدام بیت با بیت زیر یکسان است؟

«خود گرفتم که سر اندر ره عشقش بازم

- (۱) حکمت از چیسست روان بر همه کس
- (۲) طبعی به هم رسان که بسازی به عالمی
- (۳) هر چه کم تر شود فروغ حیات
- (۴) می گذشتی شب و از ماه برآمد فریاد

۱۴- وزن کدام دو مصراع با توجه به اختیارات شاعری یکی است؟

(الف) آه گر زو خبری سوی خراسان برود

(پ) از گل و ماه و پری در چشم من زیباتری

- (۱) الف - ب (۲) ب - پ

۱۵- در کدام بیت، همه اختیارات شاعری زیر دیده می شود؟

«حذف همزه - بلند بودن هجای پایانی - آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن - تغییر کمیّت مصوّت»

- (۱) خدیو روی زمین آفتاب دولت و دین
- (۲) خواستم تا بروم در طلب رفته خویش
- (۳) چون شاد نباشم که دل غم زده ام را
- (۴) ای نور چشم مستان در عین انتظارم

۱۶- پایه های آوایی کدام بیت را می توان به دو صورت جدا کرد؟

- (۱) هر چه جز بار غمت بر دل مسکین من است
- (۲) چرخ پست است و همّت تو بلند
- (۳) هر کاو نظری دارد با یار کمان ابرو
- (۴) گره به باد مزن گرچه بر مراد رود

۱۷- در کدام بیت اختیار وزنی «قلب» به کار رفته است؟

- (۱) آمدت که بنگرم باز نظر به خود کنم
- (۲) هر که تو را نیک خواه، نیکوی او را دلیل
- (۳) داو کمالست تمام با قمران در قمار
- (۴) هر که به جور رقیب یا به جفای حبیب

۱۸- در بیت زیر، همه اختیارات شاعری یافت می شود؛ به جز:

«مردگان چمن از دعوت حق زنده شدند

(۱) ابدال - بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

(۳) حذف همزه - بلند تلفظ کردن هجای پایانی

با من آن یار اگر عشق نبازد چه کنم»
کیقبادی؟ ملکوسی؟ خاقانی؟
یا همّتی که از سر عالم توان گذشت
رنج را جان گدازتر بینوسی
کاین چه فتنه است که بر روی زمین می گذرد

(ب) به هیچ چیز مگیرش که هیچ چیز نیرزد

(ت) قسم به جان و سر من که خاک پای تو باشد

- (۳) ب - ت (۴) الف - ت

که کم ترین خدمش حکم بر سلاطین داد
یادم آمد رخ او پای من از کار برفت
غیر از غم آن سرو روان هیچ ندادند
چنگی حزین و جامی بنواز یا بگردان

برود از دل من، وز دل من آن نرود
دهر مسست و رای تو هشیار
باید که سپر باشد پیش همه پیکانها
که این سخن به مثل مور با سلیمان گفت

سیر نمی شود نظر بس که لطیف منظری
هر که تو را بدسگال، ندامت او را ندیم
حصن بقایست فزون از هرمان در هرم
عهد فراموش کند مدعی بی وفاست

کفرهاشان همه از رحمت حق ایمان شد»

(۲) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند - حذف همزه

(۴) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن - ابدال

۱۹- کدام سروده در «بحر هزج» است؟

- ۱) می تراود مهتاب / می درخشد شب تاب / نیست یک دم شکند خواب به چشم کس و لیک
- ۲) ما به خواب سرد و ساکت سی مرغان ره یافته ایم / ما حقیقت را در باغچه پیدا کردیم
- ۳) چه آزاری است / در این لحظه ها و یادها / بیگانه بودن با شکیبایی / چه آزاری است تنهایی
- ۴) بیا آب شو مثل یک واژه در سطر خاموشی ام / بیا ذوب کن در کف دست من / جرم نورانی عشق را

۲۰- آرایه های مقابل تمام ابیات درست است؛ به جز:

- ۱) فتادهام ز شرابی کهه برنخیزد باز
 - ۲) چون تلخ و شوری می چشم، باری بده تا در کشم
 - ۳) صبح پیریم اثر کرد و شبنم روز نشد
 - ۴) همه خون می خورم وز آنچه توان خورد مگر
- نسیم اگر شنود بوی این شرابم را (تشخیص / حس آمیزی)
آن جام نوش انجام راه وان تلخ شور آغاز را (استعاره / پارادوکس)
ای شب تیره مگر خود سحری نیست تو را؟ (تشبیه / استعاره)
غیر خون بر خوان، ما حضری نیست مرا (کنایه / جناس)

۲۱- همه آرایه های «تشبیه، مجاز، کنایه و ایهام» در کدام بیت دیده می شود؟

- ۱) بام آن کعبه مقصود بلند است ای کاش
 - ۲) هشیار سری کز می سودای تو مست است
 - ۳) تا با کمان ابرو بنشست در کمینم
 - ۴) به خون لعل فرو رفت کوه سنگین دل
- عشق می داد مرا بال و پری بهتر از این
آباد دلی کز غم دلدار خراب است
در خون خویش بنشانند از تیر دل نشینم
چو در محبت شیرین هلاک شد فرهاد

۲۲- در بیت زیر، کدام آرایه های ادبی دیده می شود؟

- «نظر لطف ز مهر و مه کم کاسه مجوی»
- ۱) ایهام - مراعات نظیر - حسن تعلیل - کنایه
 - ۲) ایهام - مراعات نظیر - مجاز - کنایه - مراعات نظیر
 - ۳) حس آمیزی - تلمیح - اسلوب معادله - تشبیه
 - ۴) حس آمیزی - ایهام - تناسب - مجاز - کنایه - حس آمیزی
- خواب آسودگی از چشم نگهبان مطلب»

۲۳- آرایه مقابل کدام بیت نادرست است؟

- ۱) داشت دلتنگی مرا چون غنچه در مهد امان
 - ۲) قربان آن بناگوش و آن برق گوشواره
 - ۳) ای آن که جهان را همه فخر از حسب توست
 - ۴) اگر دشنام فرمایی و گر نفرین دعا گویم
- چون گل ار بیهوده خندی فرصتم بر باد رفت (حسن تعلیل)
با هم چه خوش نمایند آن صبح و این ستاره (لف و نشر)
وی آن که جهان را همه فخر از نسب توست (موازنه)
جواب تلخ می زبید لب لعل شکر خارا (حس آمیزی)

۲۴- در ابیات زیر به ترتیب، چه آرایه هایی یافت می شود؟

- «تا کی به بزم غیر می لاله گون کشی»
«فصل گل گر اشک گلگونت ز سر خواهد گذشت»
«دلیم سر به هامون رها می پسندد»
«چشمم به چه کار آید اگر ساده نبینم»
- ۱) ایهام - مجاز - تشبیه - موازنه
 - ۲) کنایه - تشبیه - تشخیص - اسلوب معادله
 - ۳) مجاز - جناس - کنایه - تشبیه
 - ۴) تشبیه - کنایه - جناس ناقص - مراعات نظیر
- تا چند خون ز رشک مرا در جگر کنی»
گل به سر خواهی زدن از گلبن بستان عشق»
سرم بالاش از صخره ها می پسندد»
کامم به چه خوش باشد اگر باده ننوشم»

۲۵- آرایه‌های زیر به ترتیب در کدام ابیات دیده می‌شود؟

«تشبیه - متناقض‌نما - مجاز - جناس همسان - ایهام تناسب»

الف) خاکستر است شعله‌ام امروز و خوشدل
ب) تعجب نیست از گفتار من گر بوی خون آید
پ) آنکه دس‌تور زبانه عشق را
ت) آن‌چه از واقعه نوح بر آفاق گذشت
ث) ز شور عشق تو در کام جان خسته من
۱) الف - ب - پ - ت - ث ۲) ب - پ - ت - الف - ث
یعنی رسانده‌ام به صبوری شتاب را
که تیغ آبدار اشک دایم بر گلو دارم
بی‌گزاره در نهاد ما نهاد
ز آب تیغ تو همان واقعه آید به عمل
جواب تلخ تو شیرین‌تر از شکر می‌گشت
۳) ث - ب - پ - الف - ت ۴) ب - الف - ت - پ - ث

۲۶- کدام بیت فاقد استعاره مصرحه است؟

- ۱) روی تو آب چشمه خورشید می‌برد / لعلت به خنده پرده یاقوت می‌درد
- ۲) رحم کن بر دلم ای ماه، که از آه دلم / خانه ماه فلک زیر و زبر می‌گردد
- ۳) من دور از آن جان و جهان، همچون تنی‌ام بی‌روان / وز غم رسید این تن به جان، گویی به جانان می‌رسد
- ۴) هر آینه آن دل که قبول تو نیفتد / کی قابل عکس می‌رخسار تو باشد

۲۷- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) نی حدیث راه پر خون می‌کند
 - ۲) عشق از اول سرکش و خونی بود
 - ۳) طرفه می‌دارند یاران صبر من بر داغ و درد
 - ۴) به رگم مدعیانی که منع عشق کنند
- قصه‌های عشق مجنون می‌کند
تا گریزد هر کس بیرونی بود
داغ و دردی کز تو باشد خوش‌تر است از باغ و ورد
جمال چهره تو حجت موجه ماست

۲۸- مفهوم کدام بیت مقابل آن نادرست آمده است؟

- ۱) از کیمیای مهر تو زر گشت روی من
 - ۲) به ترتیبی نهاده وضع عالم
 - ۳) در نابسسته احسان گشاده است
 - ۴) جهان جمله فروغ روی حلق دان
- آری به یمن لطف شما خاک زر شود (کمال‌بخشی عشق)
که نی یک موی باشد بیش و نی کم (تدبیر خداوند در آفرینش)
به هر کس آنچه می‌بایست داده است (رزاق بودن خداوند)
حق اندر وی ز پیدایی است پنهان (بخشاینده خداوند)

۲۹- مفهوم کدام بیت با بیت زیر یکسان است؟

- «همت مردانه می‌خواهد گذشتن از جهان»
- ۱) معیار دوستان دغل روز حاجت است
 - ۲) فخری که از وسیلت دون همتی رسد
 - ۳) به گوش ارغوان آهسته گفتم
 - ۴) جهان بگذار و بگذر زو چو مردان
- یوسفی باید که بازار زلیخا بشکند»
قرضی به رسم تجربه از دوستان طلب
گر نام و ننگ داری از آن فخر، عار دار
بهارت خوش کس فکرت دیگرانی
خود از بند بگردد آزاد گردان

۳۰- مفهوم مقابل بیت زیر در کدام گزینه دیده می‌شود؟

«دل من از سر زلفت نمی‌رود جایی

(۱) اسباب زندگی همه دام تحیر است

(۲) من مرغی پر بسته‌ام زان در قفس بنشسته‌ام

(۳) سعدی تو مرغ زیرکی خوبت به دام آورده‌ام

(۴) مرنجان دلم را که این مرغ وحشی

کجا رود دل دیوانه پای در زنجیر»

غیر از فریب هیچ نباشد سراب را

گر زان که بشکستی قفس بنمودمی پرواز را

مشکل به دست آرد کسی مانند تو شهباز را

ز بامی که برخاست مشکل نشیند

روسی